

TWEE PRINSEN

Het leven is een sprint,
de vrijheid een marathon

Voor de echte Richard,
die dacht dat hij niet mocht bestaan.

Voor het meisje van 14 jaar uit Den Haag dat voor haar
ouders niet meer bestond;
ze is moedig en een voorbeeld voor ons allen.

PROLOOG I

15 jaar na de arrestatie

Wanneer ik naar buiten loop valt het gekraak van de grote Italiaanse toegangspoort me het meest op. Het lijkt alsof de gevangenispoort het er niet mee eens is; dat hij niet voor me wil opengaan en me niet wil vrijlaten. Het gekraak is zo hard dat het erop lijkt dat deze deuren nooit open horen te gaan, dat ze voor eeuwig dicht moeten blijven. Het alarmsysteem dat piept, klinkt schel. Het doet pijn aan mijn oren, maar ik bedek ze niet.

Het is midden op de dag. Grappig moment om iemand vrij te laten, bedenk ik: niet in de ochtend, niet in de avond wanneer de uren erop zitten en de wereld wil gaan slapen, maar gewoon nú, pats-boem, midden op de dag. Ineens is de onvrijheid over. Het leven voelt losjes zo, zonder rooster, zonder bewakers, zonder vaste orde. Ik vraag me af of ik het ga missen, die structuur, die duidelijkheid, die heldere regels.

Ik loop. De onvrijheid uit, de vrijheid in. Niet dat ik anders adem, niet dat ik anders beweeg, maar toch, mijn botten zitten lossen in mijn lijf.

Even sta ik stil. Een meter van die poort af, van de muur, van de plek waar ik vijftien jaar vast heb gezeten. Geen handboeien meer om mijn polsen. Geen wapenstokken die dreigend bunge-

len langs de heupen van de cipiers. Ik ben een meter de vrijheid in gestapt, het voelt onwennig.

Een paar seconden lang sluit ik mijn ogen. Ik draai mijn gezicht naar de strakblauwe hemel en voel hoe de warme zon op mijn gezicht valt. De zonnestralen lijken me te strelen. Ik voel zweetdruppeltjes over mijn nek glijden. Het licht is fel, feller dan ik me herinner. Voor me ligt een zanderig kronkelweggetje. In de verte kan ik, als ik mijn ogen dichtknijp, Rome zien liggen. De eeuwige stad. Ik heb haar gemist.

De zomer is volop bezig. Net als toen. Het zorgt voor een zinderende hitte die het zand stoffig maakt. Wanneer ik mijn voeten beweeg, stijgen er kleine stofwolkjes op. Ik haal diep adem en ruik het droge zand. Ik inhaleer de geur van bomen en bladeren, die houderig ruiken, omdat ze naar water snakken, ik ruik het gelige, dorre gras. Het heeft al weken niet geregend, zoals het nooit regent in de zomers van Rome. Behalve op die ene avond, lang, lang geleden. Bij de gedachte aan toen lijkt mijn hart te verkrampen.

Nog één keer kijk ik om, naar de zandkleurige stenen van de gevangenissen. Naar de planten die hier tegen de gevangenis muur op groeien. Naar de rode dakpannen. Als je de strenge wachtstorens en het vijandige prikkeldraad weg zou denken, en ook de tralies voor de ramen, dan zou deze gevangenis een landhuis kunnen zijn. Zelfs de plekken waar de mensen worden opgesloten zijn mooi in Italië.

Met mijn ogen zoek ik naar bewakers; voor het eerst zijn ze in geen velden of wegen te bekennen. Het voelt bijna onwennig; al die tijd hebben ze elke stap die ik zette gevolgd en geregistreerd, maar nu ben ik hun blik niet meer waardig.

Misschien dat ik deze plek nog ga missen, bedenk ik. Hier is alles tenminste duidelijk. Hier is het duidelijk wat ik wel en

niet mag doen, waar ik wel en niet mag gaan, wat de regels en beperkingen zijn van mijn leven. In de samenleving is dat niet zo. Daar wordt het niet van tevoren aan je gemeld wat de regels zijn, maar ook daar zijn er tralies, wachttorens en bewakers, alleen zijn die onzichtbaar. Hier is alles tenminste helder. Hard, ja, dat zeker, maar ook helder.

Ik knik, zeg de torens, de muren, de planten, de stenen, het dak en in gedachten ook mijn cel gedag, en draai me om. Mijn linnen hemd hangt open. Wanneer ik het gouden kruisje om mijn nek wil vastpakken, realiseer ik me pas dat het daar niet meer hangt. In de verte hoor ik een vogel fluiten. Gezang waar ik lange tijd niet bij stil heb gestaan. Nu ik vrij ben, kan ik er weer van genieten.

Alle geluiden, alle geuren: alles komt heviger binnen. Alsof ik de wereld weer opnieuw moet ontdekken, ik opnieuw word geboren. En misschien is dat wel fijn: alles over mogen doen.

Een paar uur later kom ik aan bij het grote landhuis waar ik jaren geleden ook was. Mijn rug is plakkerig van het zweet, mijn huid voelt verbrand aan, mijn haar zit verward en mijn benen zijn verzuurd. Het is lang geleden dat ik zo'n lange wandeling heb gemaakt. Mijn lichaam moet eraan wennen dat het wordt gebruikt. Het landhuis ligt precies aan de rand van Rome, waardoor het een schitterend uitzicht heeft over de stad en haar geschiedenis. In de verte torenen de heuvels boven Rome uit, ze lijken het beschermend te willen omarmen. Ik kijk naar het landhuis. Niets lijkt er veranderd. Als ik diep ademhaal, realiseer ik me dat ik deze geur heb gemist.

De lange oprijlaan van het landgoed ligt nu achter me. Ik sta voor een tweede poort. Door de poort, die begroeid is met paarse bloemen, loop ik de binnenplaats op. Rechts en links staan hoge bomen die perfect zijn geknipt. Ze lijken zachtjes te

wuiven in de zomerwind. De drie palmbomen die ik herken van vroeger zijn groter geworden. Vlinders stijgen op wanneer ik langs de bloeiende bloemen wandel. Een van de vlinders landt op mijn schouder en blijft daar zitten. Ik moet glimlachen, en terwijl ik voel hoe mijn huid in de plooi van mijn lach schiet, vraag ik me af hoelang ik dat niet heb gedaan: oprecht lachen, mijn tanden bloot. Een geluksglimlach. De fontein midden voor het huis spuit kalm wat water de lucht in. Het water is drinkbaar, maar rond dit tijdstip van de dag lauwwarm, weet ik me te herinneren. Ik hou van het geluid van die fontein, omdat het zo typisch Rome is. Overal waar je loopt, kun je opeens zo'n waterplek tegenkomen. Dan sla je een zijstraat in, sterft het geluid van de auto's en scooters weg, en klinkt opeens alleen dat vallende water nog. In geen enkele andere stad heb je dat, maar in Rome wel.

Twee trappen leiden naar het bordes voor de voordeur. De treden zijn keurig geveegd. Het travertijn is licht beige geworden, bijna gelig, alsof de zon in de kieren van het steen is gaan zitten. Ik kies de linkertrap en loop richting de grote houten voordeur. Boven mijn hoofd vliegen bijen en vlinders, ze komen af op de overrijpe druiventrossen die hier hangen; vrijwel de hele trap is met de ranken begroeid. Ik ruik de zoete, zachte, sappige geur. En hoewel ik opeens zin krijg de druiven te plukken, ze op te eten en paarse vingers te krijgen van het sap, weet ik dat ik eerst iets anders moet doen.

Even haal ik diep adem, om vervolgens aan de bel te trekken. Misschien ben ik toch zenuwachtiger dan ik had verwacht en ben ik bang voor wie opendoet. Of eigenlijk bang voor wie niet opendoet. Een vrolijke kerkklokachtige bel klinkt.

Ik hoef maar even te wachten tot de voordeur opengaat. Deze deur kraakt niet, deze gaat gewillig open. En vervolgens zie ik

haar daar staan, in die deuropening; alsof ze al die tijd op me heeft gewacht. Ze is er nog. Ze bestaat nog.

Tweeënnegentig jaar oud, haar huid wat gerimpeld, haar ogen wat waterig, maar nog steeds een *grande dame*. En eigenlijk is ze niet eens zo heel veel veranderd. Bij haar lijkt de tijd stil te hebben gestaan, of op z'n minst langzamer te hebben getikt dan bij mij. Ze is schitterend gekleed, net als toen: haar wijde mouwen geven haar iets koninklijks, haar strakke taille maakt haar wat jonger. De stof vol met glitters lijkt haar te omarmen, en nog voordat ik kan bedenken of ik nog weet hoe haar stem klinkt, hoor ik haar zeggen:

'Bambino mio!' Haar stem klinkt krachtig, warm, en vol liefde. 'Piccolo angelo' – mijn kleine engel. Ze zucht. Ze lacht. Langs een jukbeen rolt een traan.

'Nonna Francesca' – oma Francesca – zeg ik terug.

Veel meer dan die twee woorden kan ik niet uitbrengen. Ik merk hoe een gelukzalig gevoel door mijn lijf stroomt. Hoe alles wat er is gebeurd opeens ver weg lijkt, uit een ander leven. Iets wat ik kan loslaten. Ik mag opnieuw beginnen. Ik voel dat ik moet huilen, toch hou ik m'n tranen tegen.

'Kleine engel,' herhaalt ze. Ze trekt de deur nog verder open en opent haar armen, als een teken om me een knuffel te geven.

'Kleine prins. Welkom thuis.'

PROLOOG II

Een jaar voor de arrestatie

We kennen elkaar enkele maanden wanneer Matteo en ik over de daken van de huizen van Rome rennen. De dakpannen onder ons lijken muziek te maken: elke keer dat we een stap zetten, klinkt er een andere toon.

Zo-even zijn we via de balkonnetjes, balustrades en met behulp van een regenpijp omhooggeklommen. Het is warm, de wolken zijn afwezig. Druppeltjes zweet rollen van onze voorhoofden naar beneden, onze ruggen plakken, onze borsten glimmen. Ik ben klam, door de zon, maar ook door hem.

Tegen het moment dat ik mezelf op de dakrand hijs, leunt Matteo al nonchalant tegen een van de schoorstenen. Hij heeft z'n armen over elkaar geslagen, en staat in een houding alsof hij al uren op me stond te wachten.

‘Ben je daar eindelijk?’ vraagt hij plagerig.

‘Pas maar op.’

‘Probeer me maar te pakken,’ reageert hij, terwijl hij de houding van een sprinter lijkt aan te nemen.

‘Wat jij wilt, Matteo,’ zeg ik gemaakt dreigend, ‘wat jij wilt.’ Hij moet lachen. Maar zodra ik van de dakrand opspring en in beweging kom, begint hij hoog te gillen en rent hij weg. Nu hol ik over de daken achter hem aan.